

Alfa a Omega

Zpravodaj Farního sboru
Českokobratrské církve evangelické
v Praze 5 - Smíchově

Úvodník

Marek 11, 20- 25

Ráno, když šli kolem, uviděl ten fíkovník uschlý od kořenů. Petr se rozpomenul a řekl: „Mistře, pohleď, fíkovník, který jsi proklel, uschl.“ Ježíš jim odpověděl: „Mějte víru v Boha!

Amen, pravím vám, že kdo řekne této hoře: „Zdvihni se a vrhni se do moře“ – a nebude pochybovat, ale bude věřit, že se stane, co říká, bude to mít. Proto vám pravím: Věřte, že všechno, oč v modlitbě prosíte, je vám dáno, a budete to mít. A kdykoli povstáváte k modlitbě, odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení.“

Dovolená věřícího, který by tento zvýrazněný Ježíšův výrok četl naivně, by mohla vypadat následovně. Po dlouhé ranní snídani by otevřel atlas. Vybral pohoří a pak v modlitbě vírou přitáhl Alpy, Tatry nebo Pyreneje ke prahu vlastního domu. Na večer by pak přitáhl moře. Nemusel by absolvovat náročnou cestu, vysilující organizování rodiny a balení části své domácnosti.

Jiní by namítli, že tady Ježíš horou nemyslí Sněžku, ale životně důležité věci, které na první pohled vypadají nezměnitelně těžké, události, kterými nelze pohnout. Rozvrat rodiny nebo zdravotní potíže. Když má

člověk dostatečnou víru, tak modlitbou dokáže nepřízeň, která dolehne na člověka, nadlehčit a posunout jako překážku stranou vlastní životní cesty.

Kontext naznačuje, že Ježíš mluví o něčem jiném. Rodící fíkovník je biblickým obrazem, který nacházíme napříč biblí a je znamením požehnání od Hospodina. Ušchlý pak naznačuje, že požehnání chybí. Tedy to, co mělo nést ovoce, to, co má být sladkostí života, už sladkostí není. Naopak, stává se to přítěží.

Ježíš na tento obraz naváže dalším ze stejné kategorie. Jestliže rodící fíkovník je znamením přítomného požehnání, pak hora je dalším takovým znamením. Myslí se chrámová hora, myslí se znamení přítomnosti Hospodina se svým lidem. Nemyslí se Sněžka, ale Jeruzalémská chrámová hora, myslí se chrám se všemi reprezentanty chrámu.

Pak tedy Ježíš zve své učedníky k tomu, aby měli odvalu si představit, že komunita věřících nemusí být založena na chrámu. To, co se zdá být nepohnutelné, celá obrovská tradice, může být pohnuto, dokonce „hozeno přes palubu“ v případě, že už není požehnáním, ale přítěží – v případě, že už nenese ovoce.

Co má být pak centrem takového společenství, když se „hora pohne“? O co pak opřít svůj život? O modlitbu – ať se stane skutečností, že jsme komunita kajících, odpouštějících a těch, kterým bylo odpuštěno.

Všechny ty nepohodlnosti cest na letní dovolenou ať nám tedy připomínají nepohodlnosti vzájemných vztahů. Ať odhalují hory, o které se opíráme, a také ty, které je potřeba pohnout směrem k požehnání vzájemného odpuštění.

Děti a práce mají smysl

Rozhovor s Richardem Novákem o práci, rodině a smyslu života.

Když vás o nedělích vidám s Evou a Marjánkou, jak jdete do kostela, působíte příjemným a šťastným dojmem, ale nebývá nějak čas k osobnějším rozhovorům. Čím se vlastně živíš?

Já začnu od manželky, protože žena má vždycky přednost. Eva je právnicka a je partnerem v advokátní kanceláři. Já už asi dvacet let pracuji v IT a telekomunikacích a v současné době mám v T - Mobile na starosti divizi, která se zabývá velkými IT projekty např. správou dat pro stát a čítá asi dvě stě zaměstnanců v Čechách a sto na Slovensku.

Tak to byla asi dlouhá cesta...

Mě IT obor vždycky bavil. Já jsem ho vystudoval a teď ho i přednáším na IT fakultě VŠE. Beru to jako odreagování od své práce a něco, co mi dává smysl. Za tuhle „pro bono“ aktivitu nic nemám, ale nabíjí mě neotřelý pohled mladých lidí. Byznys je většinou hodně o penězích, tak potřebuji nějaký protipól na vyvážení.

Takže koníček se stal Tvou prací, jak to tak v tomhle oboru bývá poměrně často...

Ano, i když bych si možná už dnes vybral něco jiného. Přijde mi, že informační technologie hodně společnost transformovaly. Ať už mezilidské vztahy, jejich intenzitu nebo malé děti, které jsou dnes na iPadech nebo iPhonech závislé. To mě před dvaceti lety, když jsme se logovaly na vzdálené servery, nenapadlo. Vzpomínám si, že bylo velkým hitem, když někdo znal adresu, kde jsou třeba texty písní. Tenkrát mi přišlo, že to bylo „něco“, ale dneska, když se z toho stává závislost, už k tomu mám trochu ambivalentní vztah – prostě i tady platí dobrý sluha, špatný pán.

Děláme rozhovor do časopisu našeho sboru, takže – Jak jste se k nám do sboru vlastně dostali?

Trochu náhodou – přes webovou stránku a pak jsme Ti zavolali, dali jsme si schůzku, přišli jsme na bohoslužbu a přišlo nám to takové civilní.

Eva dřív chodila do sboru ve Velkém Meziříčí. Já jsem před dvaceti lety absolvoval Alfa kurzy a pak jsem chodil do nějakého katolického sboru na přípravu ke křtu, ale asi jsem si špatně vybral. Bylo to hodně fundamentální a přišlo mi, že bez hloubky. Do dneška si například pamatuji na jáhnova slova, že kdo není člen katolické církve, přijde do pekla, tak jsem odtamtud odešel.

A teď se u nás necháváš s Marjánkou pokřtít...

Ano, křest už před několika týdny proběhl

Aha, to jsem zrovna musel chybět

Křest se uskutečnil v neděli odpoledne v komorním prostředí

A proč ne dopoledne při bohoslužbách?

Snažili jsme se to udělat tak, aby se Marjánka cítila dobře. Je jí teď osm let, má zdravotní handicap, takže jsme zvolili tento způsob především s ohledem na ní. Ale aby to nevyznělo, že to děláme všechno kvůli Marjance, my se taky cítíme lépe, když to nejsou „obchodáky“.

Cože? Tady snad nejsme žádný obchodák?

To ne, já myslím spíš tu rovinu, že čím méně lidí, tím je vztah individuálnější, lépe si popovídáš a i chování lidí je jiné, než když je jich víc pohromadě. Musím říct, že třeba ani moc nevyhledávám koncerty, kde je hodně lidí. Navíc si lidi dost užijí v práci.

Naše společenství (bych si alespoň představoval) by to ale mohlo/mělo být spíš takovou oázou...

My vlastně sbor ještě moc neznáme, dneska jsme byli poprvé na sborovém shromáždění, postupně ho tak poznáváme a zatím z toho mám moc dobré pocity. Rádi se zapojíme do místních aktivit. Všiml jsem si, že se tu vaří pro bezdomovce. Já hrozně rád vařím guláš, takže to mne teď spontánně napadá, akorát čas je problém.

Čím si myslíš, že byste mohli naše společenství obohatit?

To je zajímavá otázka. Je mi 42 a nemyslím si, že budu pořád pracovat takhle intenzivně. Takže mám představu, že třeba za 10 let budu pracovat,

abych měl na chleba a na vodu a víc se budu věnovat věcem, které mi dávají smysl, takže by fakulta nebo sbor pro mě mohly začít být hodně důležité. Přesněji řečeno, ono už to asi tak je, ale nevěnuji tomu ještě potřebný čas.

Řekl jsi, že se budeš věnovat věcem, které Ti dávají smysl. Co Ti tedy v životě dává smysl?

Nechci mluvit o obecných věcech, protože se asi ptáš osobně. Myslím, že člověk se především musí dobře cítit při tom, co dělá a není důležité, co to přesně je. Já se třeba cítím dobře, když s mně blízkými lidmi pracujeme na něčem, co není samoučelné. Takže například, když jsme dříve s kamarády měli o víkendu volno a žádný rodinný program jen zábavu, tak jsme přitom aspoň posekali dříví.

Takže vlastně nejde ale spíš o výsledek?

Já myslím, že jde u mě to tak je. na to, abych stavěl ale chci se při tom i že děti a práce se otisknout do a přitom se dobře večer si lehnout a nebyl marný. Mohou

je jedno, jestli pracuješ například v telekomunikační firmě nebo kopeš kanály. Já hodně čtu a vnímám protipóly – technologie versus lidský život. Za posledních dvacet let se zásadně změnily technologie a nástroje, ale mozek a lidské tělo se nezměnilo. Nejsme na to připraveni. Bolí mě záda, protože lidské tělo není uzpůsobeno k desetihodinovému sezení v kanceláři a čtyřem hodinám v autě. Takže tohle se mi teď honí hlavou. A zabývám se tím, nejenom – jak se říká - kvůli spasení světa, ale abych co nejlépe žil teď, a aby život dával smysl, a abych mu rozuměl.

ani tak o prožitek,

o obojí. Alespoň Nejsem upnutý nějaké pomníky, dobře cítit. Myslím, mají smysl. Nějak okolního prostředí cítit. Ráno vstát, mít pocit, že den to být drobnosti. A

Ptal se Aleš Kratochvíl

Rekonstrukce kostela - shrnutí projektu

Letošní Výroční sborové shromáždění pověřilo staršovstvo vypsáním ankety o projektu rekonstrukce topení a zlepšení akustických podmínek našeho kostela, vypracovaného architektkou Hanou Seho. Než ovšem samotná anketa proběhne, chtěli bychom všem zájemcům přiblížit, proč byl projekt vypracován, jak se jeho jednotlivé etapy vyvíjely a proč je i není dobré projekt realizovat. Po prázdninách pak proběhne anketa, kde budou mít členové sboru možnost vyjádřit, zda prezentovaný projekt podporují či nepodporují.

Na úvod tedy krátké shrnutí:

- V roce 2012 proběhla anketa mezi členy sboru, ve které se mohli všichni vyjádřit k návrhům H. Seho, D. Vávry a O. Rady.
- V lednu 2013 na základě výsledků této ankety oslovilo staršovstvo H. Seho s žádostí o zpracování projektu rekonstrukce topení a zlepšení akustických podmínek našeho chrámu.
- V lednu 2014 H. Seho ve sborové místnosti představila všem zájemcům ze strany sboru 3 projektové vize. Na základě následující diskuse z nich byla vybrána finální verze.
- V lednu 2015 na výjezdním sborovém zasedání H. Seho seznámila všechny přítomné s definitivní podobou projektu.
- Na své dubnové schůzi v roce 2015 rozhodlo staršovstvo, že první etapou rekonstrukce bude chrámová předsíň.
- Zde by měla především proběhnout rekonstrukce elektroinstalace, aby při současném spuštění více elektrických spotřebičů nevypadaly jističe, a dále pak úpravy, které zohledňují stávající potřeby a způsoby užívání (např. umístění nástěnných odkládacích ploch na tiskoviny a pohoštění po bohoslužbách v jednotlivém designu).

Základní teze projektu:

- Změna uspořádání lavic – vytvoření středové uličky, posunutí stolu Páně více do středu kostela, umístění lavic kolem něj.
- Nový stůl Páně bude přenosný.
- Přidání topení do lavic.

- Zlepšení akustických poměrů umístěním pohltivých prvků na různých místech v prostoru kostela:
 - vytvoření čelní stěny s biblickými nápisy zčásti z transparentního materiálu;
 - umístění lamel (zčásti dřevěných, zčásti průhledných) podél stěn a stropu.

Slovo autorky

Vážené sestry a bratři,

na základě vaší presbyterské dohody jsme pokračovali v práci. Základní nová věc je zachování respektive zdůraznění čtyř oblouků prostoru chrámu. Tento výtvarný názor vzešel jednak z vašich požadavků a jednak z dozrávání našeho názoru na danosti konstrukce stavby.

Nejdříve k naplnění vašich přání či upřesněného zadání. Má-li být architektonický zásah směřován k obkladu stěn s akustickou funkcí a současně čelní stěna má sledovat téma otevřené knihy z jedné z našich variant, není možné svěřit podhledy nebo podhledové či osvětlovací prvky do úrovně římsy – místa, kde se stěna láme do oblouku klenby. Navrhujeme proto sjednocení interiéru obklady stěn tvořenými dřevěnými lamelami před radiátory topení, přecházející v lamely, propouštějící filtrované světlo, před okny a dále postupující do oblouku stropu, kde by dřevěné lamely byly nahrazeny skleněnými či jinak transparentními deskami podobné profilace.

Zde by mezi, resp. za tyto prvky byly umístěny světelné zdroje, aby strop byl rozzářen, když by se svítilo, nebo při denním světle aby působil lehce a prostupně, v čemž je možné vidět jistou symboliku. Při pohledu vzhůru je vidět světlo nebo prostupnou „cestu vzhůru“. Poměr skleněných a dřevěných prvků by byl pak závislý mj. na akustických výpočtech. Zde zatím hledáme souznění v konceptu řešení prostoru. Vložením námi navrhované struktury čtyř oblouků se celý prostor propojí a sjednotí jednoduchým prvkem splňujícím všechny kladené požadavky (akustika,

osvětlení, prostorový zážitek, nové uspořádání lavic...). Nová vnitřní vrstva má ambice přinést do vnitřní atmosféry lehkou tajuplnost, změkčuje přechody jednotlivých prvků interiéru stěna – okno, stěna – strop, svislá plocha – oblouk klenby. Jednotná struktura vodorovného členění se mění jen nenápadně hustotou lamel či změnou materiálu.

Podobného efektu chceme dosáhnout i při zpřesňování návrhu čelní stěny.

Navrhujeme, aby část stěny s průchodem a „prořezanou“ kazatelnou byla plná, hladká, a druhá část nasvětlená z boku či zezadu měla jinou strukturu, kombinaci dřeva a skla nebo byla výtvarně zpracována. (Původně jsme navrhovali, aby desky čelní stěny byly popsány žalmy, kde by písmo mělo kromě obsahové stránky i funkci estetickou a symbolickou, protože evangelická církev se považuje za církev slova.)

Máme z této práce radost a doufáme, že naše radost bude společná.

Moc vás zdravím.

Hana Seho

Proč přestavovat kostel?

(rozhovor s br. kurátorem)

Bratře kurátore, na nástěnce visí už asi rok nějaká studie, na které je zobrazen náš kostel s výraznými úpravami interiéru. Mně se ale líbí kostel takový, jaký je, a je nás víc. Proč to všechno?

Všem úvahám o úpravách interiéru kostela vlastně předcházela potřeba rozhodnutí, jak se postavit k údržbě chrámové podlahy. Vzhledem k možnostem uchopení této jinak banální opravy, jsme se začali zabývat i souvislostmi s ostatními údržbovými pracemi (výměna koberce; zvolení vhodné barvy koberce, vzhledem k barvě výmalby, popř. barvě PVC pod lavicemi; renovace „lepícího nátěru“ lavic) tak, aby byly stanoveny priority, ale především, aby jednotlivé úpravy po svém dokončení byly vzájemně ve funkční i estetické harmonii. Dohodli jsme se tedy, že vypracujeme dlouhodobou koncepci inovativní údržby. Proto jsme také oslovili tři architektky – výtvarníky, kteří pocházejí z evangelického prostředí a mají proto vztah k naší tradici. Těm jsme zadali vytvořit studii - jakousi vizualizaci chrámu po dokončení všech úprav. Nejvíce nás oslovila právě Hana Seho, a vlastně to ani nebylo proto, že by zrovna její vize o několik tříd převyšovala zbylé dva projekty. Důvodem byl spíše styl její práce a komunikace s námi, kde jsme vnímali určitou poctivost a důslednost v jejím přístupu.

Dobře, mít koncepci je jistě chvályhodné, ale stále nerozumím rozsahu úprav, vždyť přeci kvůli koupi koberce, PVC, výmalbě a nátěrům zařízení se nemusí celý kostel přestavět?

To je pravda. Jakmile jsme se ovšem začali zabývat koncepcí naší údržby detailněji, zjistili jsme, že do plánu musíme zahrnout i rekonstrukci topení, které (dle zkušeností s tímto typem těles) v horizontu několika let do-slouží a bude jej třeba celé vyměnit. Když jsme pak problematiku výměny topení konzultovali s topenářskými odborníky, bylo nám doporučeno, abychom zvážili vytápění do lavic, jako mají např. u Salvátora. Výhody této varianty jsou hned dvě. Pokud je zdroj tepla umístěn bezprostředně pod lavicemi, dostane se k nám teplo rychleji, než od radiátorů na stěnách. Pocit vnímaného tepla je tak mnohem intenzivnější. Je to podobné,

jako když si ve vymrzlém autě zapneš vyhřívání sedačky. Teplo je ti také mnohem rychleji, než když čekáš, až se ohřeje interiér celého vozu. No, a jelikož je tento způsob vytápění účinnější, je také ekonomičtější, protože nebude třeba topit někdy i 20 hodin předem. To ve výsledku ušetří značnou část našich nákladů na topení, což je ta druhá výhoda.

Ale to jsou přeci stále jen technické záležitosti...

Jsou i nejsou. Hned vysvětlím. Při pokládání topení do podlahy v ní nezůstane kámen na kameni - v našem případě parketa na parketě. A tak nás napadlo, že vzhledem k tomu, kolik se nás tu po drtivou většinu nedělí schází (oproti časům, kdy byl kostel postaven), a trochu také s ohledem na vedlejší, chceš-li doplňkové využití našich chrámových prostor, zkusíme navrhnout takové uspořádání lavic, které bude lépe odpovídat dnešním potřebám.

Co myslíš tím doplňkovým využitím?

Při rozhodování o interiéru se snažíme zohledňovat i některé funkce kostela, které se nám, pravidelným účastníkům nedělních bohoslužeb, zadají být okrajové až podružné. Ale za těch více než 80 let se tu odehrály desítky, možná stovky svateb, také koncertů, přednášek atd., což všechno považuji za činnosti, které nejsou v žádném rozporu s hlavním posláním chrámových prostor. A že tradice těchto akcí má ve smíchovském sboru své hluboké kořeny, dokazuje nejlépe existence Křížkovy síně, kterou dnes pronajímáme studiu Animation people. Dříve však sloužila právě těmto účelům. Ale teď prakticky - v projektu je stávající vyvýšený prostor okolo stolu Páně prodloužen, resp. prohlouben a stůl Páně je odnímatelný. Tyto úpravy výrazně usnadní přípravu scény pro dětské vánoční hry, koncerty apod. Dvě řady lavic se středovou uličkou pak budou mnohem důstojnějším prostorem pro příchod faráře, ale třeba i pro svatební průvody. Uspořádání lavic se pak přiblíží více toleranční tradici, kdy je symbolickým středem chrámového prostoru Slovo, pronášené od stolu Páně. Naslouchající mohou sedět okolo, být si tak blíže a cítit se více součástí celé bohoslužebné události. Teď působí prořídlé řady posluchačů, kteří jsou roztroušeni po celém velkém sále nepříteli pospolitým dojmem, přestože jsme se tento stav postupně naučili vnímat jako náš standard. Ale zeptej se kteréhokoliv kazatele, jestli se mu lépe káže lidem nebo lavicím.

Dalo by se říct, že především těm naslouchajícím...

Tak nějak to asi bude. A tím se pomalu se dostáváme i k místní akustice, se kterou bojují více či méně všichni, kdo vystoupí na naši kazatelnu. Ve třicátých letech, když na bohoslužby chodilo 200 naslouchajících, byla „pohltivost“ sálu jistě nesrovnatelně vyšší a dozvuk jistě znatelně kratší. Jsme ale v roce 2016 a náš slušný nedělní standard je kolem 45 účastníků. To je fakt, který nemůžeme přehlížet. Ozvučovací aparatura vyřešila mnohé, ale bez akustických úprav interiéru nám stále bude nějaké to slovo občas mizet a u kazatelů neznalých našich podmínek bude stále část posluchačů po bohoslužbách odcházet do chrámové předsíně s otázkou „Co dneska říkal?“ A to je podstatný hendikep pro protestantskou tradici, která vnímá mluvené slovo – kázání jako stěžejní prvek bohoslužeb. Tento moment reflektuje i návrh čelní stěny, která symbolizuje otevřenou knihu – Bibli, z jejíhož středu, kde je umístěna kazatelna, k nám zaznívá kazatelovými ústy Slovo z Písma svatého.

Neobáváš se negativních reakcí? Jsou to změny, a ne malé...

Jsem si vědom toho, že se jedná o velmi citlivý, někdy možná až bolestivý zásah do osobního vnímání tradic každého z nás. Na druhou stranu – změně interiéru od roku 1931 už také několik proběhlo a troufnu si odhadnout, že stoprocentní shoda před jejich realizací nevládla nikdy. Pak si postupně všichni zvykli a co se neosvědčilo, zase se upravilo. Já nevnímám plánované úpravy jako zlom, ale jako proces. A snad se mi také podařilo vysvětlit, že důvodem změn není samoučelný „upgrade“ (vylepšení, zdokonalení), což bych chtěl třikrát podtrhnout, ale snaha o estetické zastřešení funkčních úprav a nutných oprav, co nashromáždil čas.

Jak dlouho může rekonstrukce trvat?

Projekt lze buď rozdělit do více etap, nebo ho realizovat najednou. To záleží na podrobnějším rozpracování prováděcího projektu. Po dobu prázdnin, kdy se nás v neděli schází méně se určitě můžeme, jako již mnohokrát, uchýlit do sborové místnosti. V případě delší doby by byla také ve hře možnost si pronajmout nějaký příhodný prostor v okolí, např. u bratrů husitů o kostel výš.

A kde na to vlastně vezmeme peníze?

Ano, o peníze jde až v první řadě, jak praví jeden okřídlený bonmot. Finance samozřejmě budou hrát nezanedbatelnou roli a variant, kde je získat, je několik. Jak již bylo uvedeno, projekt ještě není rozpracován do prováděcí podoby, takže přesné náklady lze jen těžko odhadnout, každopádně je jasné, že přesahují několikanásobně možnost financování z vlastních zdrojů, a právě proto dle mého názoru není v této fázi úplně nejpodstatnější znát přesnou částku. Někdy je určitě dobré si dopředu vše prokalkulovat a zvážit, jestli mám pohromadě potřebný balík peněz. Kdybychom ale takto postupovali v případě pamětního místa pro Miladu Horákovou, patrně by socha od Olbrama Zoubka za čtvrt milionu korun před naším kostelem nikdy nestála, jelikož bychom si pravděpodobně řekli, že tolik peněz nikdy neseženeme... Jistě, cesta k naplnění našeho záměru nebude snadná, je to běh na dlouhou trať, ale věřím, že pokud se nám podaří sblížit naše pohledy na tento návrh, podaří se i nalézt cestu, jak ho realizovat.

Aleš Kratochvíl

PROČ JSEM PROTI SOUČASNÉMU PROJEKTU CHRÁMOVÉHO INTERIÉRU

Jako mnozí z nás, za svůj život jsem poznal řadu evangelických kostelů a sborů. V Praze jsme se několikrát stěhovali (Střešovice, Dejvice s konfirmací u Salvátora, Smíchov), v dětství a mládí jsem prázdniny trávil zčásti na farách jednak u dědečka v Černilově, jednak u strýce v Bohuslavicích a pak v Pečkách, zčásti pak v dědečkově rodišti v Javorníku na Hodonínsku, kde dodnes travíme z největší části dovolené. Při rodinných i soukromých výletech a cestách jsem poznal řadu jiných sborů u nás a na Slovensku, další i v cizině.

Prostředí sborů – od spolubratří s duchovními až po každý detail chrámových prostor, modliteben atd. – jsem vždy vnímal jako danost, rozmanitou v detailech a sjednocující v celku. Tak jsem k tomu byl veden

odmala: abych tyto podoby respektoval vždy jako jedinečné, zároveň i pokud možno je bral za své: jako host ostýchavě, ve vlastním sboru s vyšší mírou ztotožnění.

Stejně jsme s rodinou po přistěhování v roce 1975 vnímali smíchovský sbor. Nadto jsme si začali uvědomovat oduševnělou jedinečnost chrámového interiéru, organicky propojeného jak s celkovou estetikou chrámového komplexu, tak s jeho sakrální funkcí. Od té doby jsme zažili několik úprav chrámového interiéru, ať šlo o ty samozřejmé jako malování, tak pro mne i nečekané (např. o plastiku s knihou a křížem); žádná z nich však tuto jedinečnost neporušila.

Podobně jsme, já i naše rodina, zpočátku sledovali zprávy o změnách, jejichž část je dnes předmětem rozpravy. Když se pak objevily návrhy staršovstvem oslovených architektů, jež obsahovaly zásahy výrazně přesahující nutné opravy a úpravy interiéru, postupně jsme si uvědomovali, nakolik přesahují jak stávající nutnosti, tak materiální možnosti sboru. V tom smyslu jsme o tom hovořili ve sboru s každým, koho jsme mohli oslovit. Zároveň však jsme ty plány považovali za upřílišněné na to, aby mohly být při střízlivém a hospodárném uvažování přijaty. V tom jsme se mylili.

Za základní problém považuji, že na několik základních potřeb změn (údržba podlahy, hrozící havárie topení a snad i problémy s akustikou chrámového interiéru) se nabalily návrhy proměn, jež naprosto přesahují původní zadání. Proto považuji za nezbytné, aby se v obnovené rozpravě o schváleném projektu přestavby důsledně rozlišilo, jaké reparace, úpravy a změny jsou skutečně nezbytné, a které jsou nadstandardní. Od toho by se měly odvíjet úvahy o následných změnách, především ve vztahu k zřejmě hrozící havárii ústředního topení. Přinejmenším proto, že náklady nezbytných změn jsou odhadovány v řádu statisíců, zatímco náklady schváleného projektu je nutno (i podle vyjádření autorky vítězného projektu) předpokládat v řádu milionů.

Podle mne je nutno revidovat dosud uplatňovaný přístup, že nejdříve je třeba se pro něco rozhodnout, pak se cesta nalezne; vždyť takhle by nikdo k řešení problémů např. vlastního domova nepřistupoval. A jestli zastánci projektu doufají, že prostředky mnohonásobně přesahující možnosti našeho sboru lze získat z grantů či jiného sponzoringu, dovoluji si připomenout, že žádný grantový projekt se neobejde bez podrobné eko-

nomické rozvahy.

Nadto považuji za nutné připomenout, že v době, kdy ve světě i u nás přibývá chudých a jinak potřebných lidí a kdy zároveň církev přechází na samofinancování, je nutné čím dál citlivěji vážit proponované sborové investice z hlediska etického.

To vše mne vede k tomu, abych se zastal stávajícího uspořádání interiéru našeho chrámu. Nejsem sám, kdo je považuje za jedinečné.

Jan Horálek

(Za cenné připomínky k textu a doplnění i škrtky v něm děkuji ses. Marcela Vydrželové.)

Dovětek

Zaznělo tady mnoho argumentů pro projekt rekonstrukce i proti němu. Jedna věc však ještě nezazněla, a proto mi na závěr dovoluť mé prosté vyznání.

Já mám náš kostel ráda, líbí se mi a líbí se mi v něm. Mám ráda tři řady lavic, volný prostor kolem zdí i volný prostor mezi stolem Páně a lavicemi, kterým k nám plyne slovo Boží. Mám ráda naprosto základní a jednoznačně vše říkající symboliku našeho kostela. I díky tomu se ve svém kostele cítím příjemně a uvolněně. I já považuji náš chrám za výjimečný, cítím zde ducha místa i Ducha Božího. Dokáží si představit úpravy, které citlivě povedou ke zvelebení našeho chrámu. S úctou a láskou ke mně milému prostoru, který mě přijal za svou, stejně jako lidé v něm.

Proto je mé stanovisko jasné. Již schválený projekt rekonstrukce našeho chrámu nepodporuji.

Marcela Vydrželová

Vzkaz sestry Masarové

Koncem května jsem obdržel dopis od sestry Libuše Masarové, dlouholeté členky našeho sboru i staršovstva, s vyjádřením k rozpravě o návrhu

komplexní přestavby našeho chrámu. Se sestrou Masarovou jsem několikrát tyto otázky konzultoval a některé její připomínky jsem zařadil i do svého vyjádření. Její dopis však obsahuje několik myšlenek, bližších příspěvku ses. Žofie Vobrové. Po poradě s ní a ovšem i sestrou Masarovou jsme se rozhodli některé postřehy z dopisu zařadit sem zvlášť – mj. proto, aby zazněl hlas členky sboru, jíž v poslední době zdravotní stav nedovoluje docházet do kostela.

Sestra Masarová se především naléhavě zastává stávající podoby chrámového interiéru už proto, že kostel byl stavěn jako jednotný celek zvenku i zevnitř, což současný stav interiéru stále zachovává. Navrhované úpravy by tuto jednotu brutálně a nevratně porušily. Příkladem takového porušení budiž estetické a psychologické působení barev: barevné zaměření vnitřku kostela je béžové, růžové a hnědočervené, tedy v barvách „teplých“. Naopak navrhovaná podoba je laděna v tónech šedivých až černých, tedy „studených“, které místo psychického povzbuzení mohou vyvolat pocit studeného černého smutku krematoria.

Současnému ladění odpovídá i barva umělého mramoru, který má z kostela zmizet. Přitom jde o materiál, který je v daném kontextu stále ceněný, a odstranění tohoto prvku by rovněž porušilo stylový záměr tvůrců chrámu. Ten od svého vzniku ve 30. letech minulého století nejenže neztratil na své hodnotě umělecké, ale nabyl nadto hodnoty historické. Místo návrhů nevratných úprav by naopak bylo náležité žádat o zapsání našeho kostela mezi kulturní památky.

Ukvapené a v řadě ohledů nedomyšlené plány změn vyjadřují i neúctu a nedostatek pokory vůči těm, kteří náš chrám postavili z omezených obětavě shromážděných prostředků a svému úsilí obětovali mnoho sil i namnoze svého zdraví. Dokázali bychom to i my? Tak se závěrem ptá sestra Libuše Masarová.

Alespoň toto necht' zazní jako její poselství.

Jan Horálek

Vyjádření nezávislých architektů

Návrh nepracuje se stávající stavební podstatou (práce s architekturou tolerančních modliteben, tj. se základními stavebními prvky jako jsou stěny, klenba a okenními otvory), ale místo toho přidává nepřesvědčivou drapérii. Dle návrhu nevzhledný akusticky pohltivý podhled z minerálních desek z estetického důvodu kryjí skleněné/plexisklové desky, ty však podhled zcela nekryjí a zároveň snižují jeho účinnost.

Delší pasáž ze Žalmů umístěná na kulise před nikou kazatelny má formu přijatelnou v současných kancelářských prostorech; jde o ponížení textu na pouhou grafickou dekoraci. Původní text měl podobu výstižných veršů umístěných pod okny. Navíc použití kombinace levného sádkartonu a vytvoření torza ze stávající kazatelny s noblesním povrchem z benátského štuky je přinejmenším zvláštní.

Z předloženého návrhu nevidíme autorův zájem o věc a snahu o pochopení potřeb a cílů rekonstrukce. Projekt je rozporuplný a dle našeho názoru investice nepřinese požadovaný dlouhodobý výsledek. Ten totiž bude mít výraz dočasné instalace, která je připravena v historicky krátké době na demontáž.

Doporučujeme začít s projektem od začátku a dát dohromady kvalitní zadání, které bude vyjadřovat potřeby společenství, jeho vize a cíle více než popisovat špatný technický stav objektu. Ideálně nehleďte a nepoptávejte produkt (projekt), ale lidi (architekty), se kterými najdete společnou řeč a kteří Vás s nadšením a odborností provedou celým procesem od sestavení zadání, přes návrh až po realizaci.

Ing.arch. Jiří Kočí

a Ing.arch. Jaroslav Minařík

O potřebě přestavovat chrám a o symbolech a řeči protestantské architektury

Před pěti lety, v roce 2011, jsme si připomínali 80. výročí postavení našeho sborového domu a chrámu Páně Jana Amose Komenského, při tom jsme si zopakovali i historii našeho sboru – ustavili jsme se na Smíchově v roce 1901 jako kazatelská stanice reformovaného sboru u Klimenta – a zaměřili jsme se i na architekturu chrámu a symboly (viz výstavu u schodů na kruchtě).

V roce 2011 byl v naší církvi uskutečněn projekt Po stopách památek reformace v České republice a náš sborový dům byl přiřazen do kategorie 4 – objekty navazující na typ toleranční modlitebny.

V témže roce vznikl záměr upravit interiér kostela – původně šlo o vhodnou barvu koberce, ale pozvali jsme tři architektky a dali jim i možnost navrhnout přestavbu podle jejich vlastní představy. Mělo jít o zlepšení akustických podmínek našeho sboru. Tito architekti (Ondřej Rada, Hana Seho, David Vávra) předložili své návrhy při setkáních s členy sboru ve sborové místnosti. S výjimkou projektu Davida Vávry, který se zaměřil na barevnou vizi úpravy interiéru, šlo o zásadní přestavbu bohoslužebného prostoru.

K tomu jsem se vyjádřila již dvěma dopisy staršovstvu – ze 14. března 2011 a 4. října 2011.

Letos po pěti letech jsem se rozhodla přednést svůj názor na přestavbu při výročním sborovém shromáždění. Jsem ráda, že moje vystoupení vyvolalo novou diskusi. Po prázdninách by měla proběhnout anketa o projektu rekonstrukce topení a zlepšení akustických podmínek našeho kostela; uvítala bych však anketu k rekonstrukci kostela, ta ovšem by se měla uskutečnit až na základě předložení všech informací, včetně kvalifikovaného odhadu finančních nákladů.

Moje hlavní námitka však byla a stále je proti provedení nevratných změn v interiéru.

Šlo mi o možnost vrátit se k původnímu uspořádání a provedení interiéru, tak jak to ve svém ideovém návrhu podal někdejší kurátor Filip Křížek (návrh zpracoval jeho syn, architekt Jaroslav Křížek). Náš sbor je totiž typickým společenstvím reformovaným (helvetského vyznání) s povědomím návaznosti na českou reformaci i protireformaci. Toto vše chtěl Filip Křížek vyjádřit jak uspořádáním dílčích prvků (např. umístěním kazatelny, stolu Páně či citátů z Písma), tak i viditelnými symboly (např. kalich se stylizovanou trnovou korunou).

Kdysi jsem žádala ve staršovstvu o obnovení biblických nápisů, místo toho ale byla schválena výmalba podle arch. Seho a úprava čelní stěny podle Ondřeje Rady. Dnes se mají odstranit zbytky původního vybavení. Požaduje se optické zdůraznění orientace na délku. Místo biblických citátů má být v čele postavena tmavá stěna s napodobeninou písma. Kazatelna má být přesunuta z centrálního umístění za stolem Páně a nová zabudována stranou a do tmavé stěny, lavice rozloženy jinak a s ulicí uprostřed. Proč? Pro nové účely? Při vstupu kazatele povstáváme k vyslechnutí vstupního biblického slova. Kazatel má na kazatelnu umístěnou na straně vystupovat vchodem za tmavou stěnou? – Dosavadní stylové uspořádání chrámového interiéru odpovídá architektuře 20. a 30. let minulého století, která je odborníky vysoce hodnocena. K tomu patří i užitý materiál na kazatelně a stolu Páně (jde o vzácný a ceněný umělý mramor, nikoli „falešný mramor“); ten však se má podle nynějších návrhů zlikvidovat.

Místo nákladných úprav, nenávratně devastujících původní uspořádání, by bylo lepší zachovat interiér v původním, dnes již historickém uspořádání a nechat zapsat celý náš sborový dům jako kulturní a architektonickou památku typickou pro příslušné období minulého století. V tomto uspořádání bude také snazší šířit povědomí o sborovém domě jako o památce české reformace. To by chtělo výhledově počítat i s obnovením původního interiéru (jak to udělali např. v Jimramově nebo na Žižkově I), asi už ale bez „hořícího keře“; biblické texty jsou pro případ obnovy zachovány.

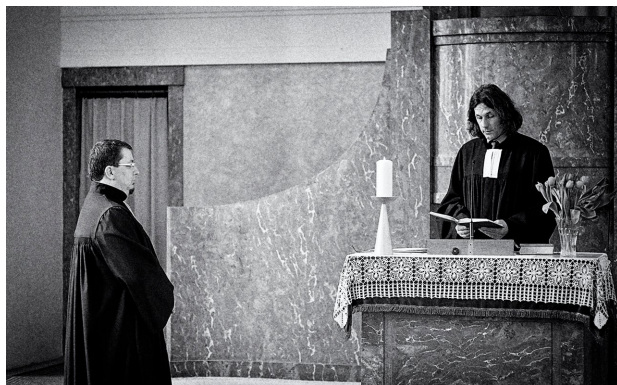
Otázku akustiky je možno řešit jiným způsobem, především kultivací projevu řečníků, možná menšími úpravami k pohlcení ozvěny (koberce, akusticky tlumivý materiál výmalby stěn a stropu, textilní podložky k sezení v lavicích). Je pravda, že v začátcích našeho sboru se mluvilo bez mikrofonu, ale ozvučovací techniku používáme již dlouhá léta a vyhovovala.

Žofie Vobrová

Jednou větou

Hugo Švec byl zvolen výpomocným kazatelem našeho sboru. Proběhla víkendovka pro „mladší dorost“ společně s dětmi z vinohradského sboru. V květnu byla z kostela odcizena kasička se sbírkou na Jeronýmovu jednotu. Během vloupání došlo k poškození vstupních dveří. Proběhla společná bohoslužba s naším partnerským německým sborem. Pravidelné setkávání pokračuje čtvrtetními večerními konverzacemi v němčině. Od příštího vydání povede redakci sborového časopisu Jan Horálek. Během školního roku náš pěvecký sbor SPZ jednou měsíčně doprovázel nedělní bohoslužby. 136 porcí jídla pro bezdomovce připravuje skupina v rámci akce „vaření polévek pro bezdomovce“ k výdeji každé dva měsíce.

Egyptská čočková polévka

Ingredience:

1 středně velká cibule
2 polévkové lžíce olivového oleje
2 stroužky česneku
2 mrkve
1 rajče
1 brambora
1 lžička římského kmínu
1 lžička kurkumy
2 hrnky červené nebo žluté čočky
1,5 litru zeleninového vývaru
sůl, pepř, chilli

Postup:

- 1/ jemně pokrájenou cibulku orestovat dozlatova
- 2/ přidat česnek a koření a ještě momentíček restovat
- 3/ přidat zbytek ingrediencí – všechnu zeleninu na kostičky a čočku
- 4/ zalít vývarem, dosolit a na minimu vařit, až čočka změkne (cca 20minut)
- 5/ rozmixovat, dosolit, dopepřit dle chuti, případně naředit vývarem

Servírujte posypané čerstvým koriandrem a s citronem na dokyselení.

Alfa a Omega

Vydává třikrát až čtyřikrát do roka Farní sbor Českobratrské církve evangelické, Na Doubkové 8, 150 00 Praha 5 - Smíchov
Telefon: 251 564 204 Web: smichov.evangelnet.cz e-mail: smichov@evangelnet.cz Bankovní spojení: 2300335514/2010
Rediguje redakční rada ve složení Maroš Kláčko, Aleš Kratochvíl, Ester Kopecká, Jan Horálek